

Rutiner för klagomål ombord

Vad är syftet med klagomålsförfarandet?

Syftet med klagomålsförfarandet är att rätta till missförhållanden eller problem på fartyget. Enligt sjöarbetskonventionen (Maritime Labour Convention 2006) har sjöpersonal (arbetstagare) rätt att anförda klagomål ombord i alla fall som påstås utgöra en överträdelse av kraven i konventionen.

Bestämmelserna i konventionen har i Finland verkställts genom bestämmelser i bland annat lagen om sjöarbetsavtal (756/2011), semesterlagen för sjömän (433/1984), sjöarbetstidslagen (296/1976), lagen om arbetstiden på fartyg i inrikesfart (248/1982), lagen om fartygspersonalens arbets- och boendemiljö samt mathållningen ombord på fartyg (395/2012) och de förordningar som utfärdats med stöd av den samt i lagen om läkarundersökning av fartygspersonal (1171/2010).

Bestämmelser om arbetarskyddet finns i arbetarskyddslagen (738/2002) och i lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen (44/2006).

Bestämmelser om fartygs bemanning och fartygspersonalens behörighet finns i lagen om transportservice (320/2017), lagen om fartygspersonal och säkerhetsorganisation för fartyg (1687/2009) och statsrådets förordning om fartygs bemanning och fartygspersonalens behörighet (508/2018).

Klagomålsförfarandet nämns i 1 kap. 3 § i lagen om sjöarbetsavtal.

En arbetstagare får inte utsättas för någon bestraffning, förföljelse eller annan negativ påföljd eller motåtgärd till följd av att han eller hon på ett korrekt och sakligt sätt utnyttjat sin rätt att anförda klagomål. Arbetstagaren har alltid rätt att tillgripa andra lämpliga rättsmedel än klagomålsförfarandet trots bestämmelserna och anvisningarna om det.

Anförda klagomål ska behandlas snabbt, effektivt och rättvist. Behandlingen ska alltid vara konfidentiell och ske enligt på förhand fastställda, opartiska rutiner.

Denna anvisning med mallar har utarbetats av delegationen för sjömansärenden, som är underställd arbets- och näringsministeriet.

Arbetsgivare: att utarbeta rutiner för klagomål på fartyget och ge arbetstagarna anvisningar om dem

Enligt sjöarbetskonventionen och lagen om sjöarbetsavtal är arbetsgivaren skyldig att i samband med att arbetsavtal ingås ge arbetstagaren anvisningar om hur klagomålsförfarandet är ordnat på fartyget.

I de anvisningar som ges till arbetstagaren beskriver arbetsgivaren rutinerna för att anförda klagomål på fartyget och uppger de kontaktuppgifter som behövs.

Rutinerna kan i praktiken basera sig på ifyllande av en pappersblankett eller användning av ett elektroniskt system.

Närmare anvisningar finns i bilaga I.

Arbetstagare: att anföra klagomål

Arbetstagaren kan anföra klagomål i enlighet med fartygets rutiner. Klagomålet ska lösas på lägsta möjliga nivå på fartyget och inom rederiet. Detta hindrar inte att arbetstagaren anför klagomål direkt till fartygets befälhavare och behöriga myndigheter, när han eller hon anser att det behövs. I Finland är sådana myndigheter framför allt arbetarskyddsavdelningen vid Tillstånds- och tillsynsverket och Transport- och kommunikationsverket Traficom.

När klagomålet anförs och behandlas får arbetstagaren låta sig biträdas eller representeras av en annan arbetstagare ombord efter eget val. Arbetstagaren har också rätt att få råd om klagomålsförfarandet och om arbetsgivarens rutiner och hur man använder sig av dem av en person som arbetsgivaren särskilt har utsett för denna uppgift, om en sådan person eller sådana personer har utsetts.

Arbetstagare kan använda det bifogade mallformuläret som sådant, om arbetsgivaren inte har några särskilda rutiner för klagomålsförfarandet eller om arbetsgivaren har försummat att ge anvisningar om klagomålsförfarandet i samband med att arbetsavtalet ingicks. Detta undanröjer dock inte arbetsgivarens skyldighet att utarbeta rutiner för klagomålsförfarandet på fartyget.

Bilagor

Bilaga I: kompletterande anvisningar för arbetsgivare

Bilaga II: mallformulär